

Latweefch u Awises.

Nr. 36. Zettortdeena 6ta September 1845.

Trihs draugi.

Kahdam zilwekam bija trihs draugi, no scheem winsch diwus lohti rihtloja, un to treschu, jeb-schu tas no ta dauds wairak labbu dohmaja ne ka tee divi, tad to mehr to mas wehrtu turreja, un retti tikkai atgahdajahs, ka tas arri winna draugs irr. Kahdureis gaddijahs, ka to wihr newainigu apsuhdseja un preefsch taifna un bahrga sohga fauze. Bet pirms winsch sawu zeltu us turren noslaigaja, tas behdigais sawus draugus jautaja fazzidams: „Kas gribb ar mannim nahkt lihds us teesu un manni aissahweht ta bahrga sohga preefschā, kas bahrgi us mannim duftmojahs?

Pirmais un tam mihlakais draugs aissbildinajahs tuhdat, winsch ne warroht lihds eet; jo tam effoht dauds zittas darrischanas.

Ohtris draugs to mihlodams gan lihds teefas durwim to pawaddija, bet preefsch ta sohga bihda-mees, tas ne gahje lihds ar sawu apbehdinatu draugu eekschā; bet greeehs un gahje us mahjahn.

Treschais draugs, no ka winsch par wissam masak bija zerrejis behdu laikā palihdsibu atrast, tas pats gahja bes ne kahdahm isbailehm sawam draugam lihds us teesu, un ta bahrga sohga preefschā no ta to pateesibu apleezinaja; un zaur schahdu apleezinachanu, ne ween sawu draugu no strahpes atswabbinaja, bet tam arri taifnibas algu un gohda dahwanas ispelnijsa.

Trihs draugi zilwekam schimi pafaule. Kätee prett winnu nahwes stundā isturrah, kad Deews tas kungs tohs fauz preefsch teefas?

Pafaules baggatiba, irr scheitan tas wiss-labbakais draugs, ar ko tas ikkatri brihdi weh-letohs kohpā buht, bet kad par nelaimi atskann ta bals: „apkohp towu nammu, tew jamirst,“ tad tuhdat winna labbakais draugs tam atskakka

labbas deenas un aissbildinajahs zittas waijadis-bas deht.

Ohtrais tam pirmam lihdsigs schihs pafaules draugs: irr winna ihstneeki, raddi, draugi un pasihstami. Tee pawabba wehl to no scheijenes aissgahjuschu lihds pat tam wehsam, tum-scham, atwehrtam kappam; bet ne warredami tur lihds eekschā eet, tee greesahs behdigi no schau-schalahm pahrremti un eet us mahjahn.

Treschais draugs, ko winsch daudreibs dsih-wibā aissmirse, irr winna labbi darbi, un schee-ween irr winna ihstenajs draugs, kas ne behda ne par tumschu nahwes naakti, ne arri par išnih-stameem kappa truhdeem; bet eet tam lihds, lihds pat sohda krehslam un runna ar drohshibiu sohga preefschā par sawu draugu, un atrohd arri schehlastibu un apschehloschanu preefsch ta.

Tadeht, ak zilweks, ne kawe
Tohs labbus darbus darricht,
Tee eespehj tewi gohdā zelt,
Un schehlastibu raddiht.
Turr' mihestibu ir prett' teem,
Kas tewi eenihd' katru deen',
Tad debbes frohn' tu mantohs.

F. M.

Weens dohma tā ohtrs atkal tā, jeb
weenam patihk mahte ohtram meita

Nu jaw 24tais gadda-gahjums muhsu Latweefch u awisehm; jaw labs laizinsch. 23 gaddi naw weena deena. 23 reis 52 neddelas irr 1196 neddelas, tas irr ar scho 24ta gadda gahjumu jaw wairak ne kā 1200 awises, kas mums Latweefch u awisehm wallobā par labbu irr drifketas. Paldeews, muhsu awisehm apgahdatajam! Paldeewis, lai atskann augstās debbesis nelaika mah-

zitajam Watsonam! ne tik ar mutti ween faz-
zichts paldeews, bet ir zaür Latweeschu tautas
dsibwoschanu. — 23 gaddi jaw us zettorta, dasch
labs schihs tautas mihtotajs sawu galwinu lau-
sijis, derrigus ralstus muhsu awisehm farakstiht;
dasch labs jaw puhejees un wehl puhejahs is-
dibbinadams jeb isdibbinah gribbedams, kahdi
stahsti un raksti awises Latweescheem wissderrigaki
buhtu, un kahdi atkal ne, un ta daschi jaw sawa
starpa fastrihdejuschees un wehl fastrihdahs labbi
ne sinnadami woi Latweetim no johkofchanahs,
mihleschanahs, pasmeeschchanahs un farunna-
chanahs mas geldoht stahstiht? Ne sinnadami woi
Latweetis meeetees un johkotees mas mahkoht, jeb
woi winsch no mihleschanahs arri to prohtoht un
prahrti farunnatees jehdsoht? Latweetis, un
arridsan ar dauds zitteem sawas tautas brahleem
schai leeta weenada padohma buhdams, runna-
schu kahdu wahrdu par Latweeschu tautas ee-
dsintu dabbu un firdsprahu, paprecksch tohs
laipnigi noluhgdamees, kas schinni leeta ar man-
nim weenada padohma ne buhtu.

Latweetis nawo firdi gluschi tuksch no mihlesti-
bas un mihleschanahs, ka daschi dohma. Winsch
lassa labbprah „Brischani un Maiju;“
winsch lassa labbprah tahdus stahstus un rak-
stus, fur taisna, gohdiga mihleschanahs irr aiss-
nemta, un bes tam leels pulks no Latweeschu
tautas pafakkahn, ko paschi sawa starpa stah-
stahs, pastahw wisswairak eeksch weenteesigahm
mihlestibas stahstischchanahn. Luhds tit Latweeti,
lai winsch usnemm kahdu pafaku saazziht, ko
grahmatu naw lassijis, bet ka behrns augdams
no zitteem dsirdejis stahstam, un tu dsirdeji, ka
winsch eesahks ittin prasti un weenteesigi, woi
no kalleja, woi no fainneka, woi no darbanee-
ka un ta winsch ees pamasam stahstibams sawa
runna arween tahtak, kamehr kahdureis lihds pa-
scham kehninam un prinzefehm nahk, un beigs ar
mihleschanahs un eemihleschanahs, ar prezzihi,
pehdigi ar kahsahn un ar laimigu un gohdigu
dsibwoschanu lauliba. Saziju leels pulks, Lat-
weeschi sim un mahk stahstiht ir no wezzu laiku
mahnu-tizzibas, ka laimes-mahtes, semmes-
deewa, wella dewingalwja u. t. j. pr. Tad ne

warru arri leegtees, ka Latweetis lassa ar lohti
leelu patikschau ir tahdus stahstus, fur deewa-
bihjigs prahts, fur turwaka laime un arridsan fur
smeekli un johki irr aissnemti; winsch lassa labb-
prah farunna-chanahs, stahstischchanahs un pahr-
smeeschchanahs, kad tik labbas mahzibas un qu-
dris padohms tur atrohnami un par dauds dsilli
naw eetihti eekscha. Ur wahrdu fakkoh: Lat-
weetis raud ar raudadameem, smeijahs ar joh-
kodameem, preezajahs ar lihgsmodameem un
tehrse ar tehrsedameem. Bet kalabb no tahn da-
schadahm wezza Stenderes pafakkahn „Bris-
chani un Maiju“ tik ko ne wissi no galwas ne
mahk? Kalabb Latweetis, kad winsch kahdu
jauku weenteesigu mihlestibas stahstu un smeeklu
un johku-stahstu no Wahzu jeb zittas kah-
das wallodas isstahstoht dsirdejis, to tad mutti
no muttes tahtak laisch zits zittam atkal stahstida-
mees? Tadehtmannum dohmaht, kas aplee-
zina, ka Latweetim mihlestibas un mihlescha-
nas stahsti, johkofchanahs, pasmeeschchanahs un
farunna-chanahs ne buht awises ne derroht, un
prasti Latweetis to ne zeeshoht: ka gan ne buhs
Latweetis, bet kahdas zittas tautas, kas Latwee-
scha eedsimtu dabbu un firdsprahu wehl labbi ne
pahrishst. Latweetis irr gruhti pahrishst. Ja ne
essi Latweetis, un gribbesi no Latweescha isdab-
buht gudribu, tad winsch tewim atbildehs ja,
fur winsch dohma ne, tapehz ka winsch ne gribb
ar tewim teeptees. Winsch sinn, tewim lunkaina-
ka mehle, tu prohtoht wallodu pahrishst wee-
nadi un ohtradi, winsch turprettim wairak ne,
ka tik ne ar ja; winsch lizzis wehrä, ka pahre-
stibas effoh leelas un gruhtas, un tahs palee-
koht wehl dauds leelakas un gruhtakas, ja fak-
koht ne; ja ta runnajoht, ka wessels prahts
runnaht mahzoht, bet ja fakkoh ja, tad tahs
pahrestibas ka weeglaki pahreijoht, kad ne wai-
rak, tomehr lihds tam laikam, kamehr atkal oh-
tris ja fakka. Latweetis sawas taisnas firds un
lehtprahstibas deht, effoh sawa laika to makfu
jaw baudijs, prohti wehrgu-fahrtä buht paaug-
stinahts, un te winsch effoh eemahzijees to ja
fazzicht, ko par peeminuu wehl scho balstu deenu
paturr.

Mettischu nu kahdu wahrdu prettim, kad fakka: „Prästs Latweetis to ne zeesch.“ Tahdu Latweeti, kas Latweetis wairs ne gribb buht, tahdu draugs, es sché nemas ne aisenemmu; tahds jaw saprohtams „Krischani un Mairjini“ ne lassis, tahds jaw buhs par Wahzeeti pahrwehrtees un Wahzeescha firbsprahu peenehmees. Taisna, weenteefiga mihleschanahs no wezzieem laikeem, tam patikh, tapat ir wezzas pasakas un winsch nu mekle stahstus kur mihlestibas faldumi, ka rohku-butchofchanas, knakstereschanahs, schmeikeleschanahs un wehl daschi zitti nikki un knikki, ko nemas ne pasihstu. Ned, tahdas jaunas mohdes stahstifchanas ihfts Latweetis ne zeesch, winsch falka, ka tam wehmeens nahkoht rohku-lassischanas un kahju-skuhpsifchanas dsirdoht; winsch effoht par stihwu ik azzumirkli pee kahjahnoleektees un par mulki rohku ta nolaisht, ka ta farkana un ka nopluzzinata jeb ka us-pampuse paleekoht; winsch ne mahkoht schmeikeleeteres, tas irr mihlestibu lischkeht. Leiz pee Wahzeescheem strahdajoht wairak mutte, bet pee Latweescheem mutte mas, bet firds wissuwairak. Tapebz nefahds brihnuns — Wahzeeschi jaw par tam brihnahs — kad Latweeschi eemihlejuschees gaddeem ne prez Zahs, atbildi: teem irr par gruhtu tik ilgi iszeest, firds sohlahs puschu sprahgt; ar Wahzeescheem dauds sawadi, teem wahrotees mutte no mihlestibas faldumeem weenadi ween, un mutte tapatt leelaka ne sprahgschoht puschu, tai jaw effoht zaurums jaur ko lupti dabbuht.

Un kad gandrihs wissas tautas, ka Wahzu tauta, Vohlu tauta, Sprantschu tauta u. t. j. pr. ta falkoht jaw mihlestibas faldumus un daschdaschadas un wisswissadas sineeschanahs un johkoschanahs zeeni un tahs no fresschahn walldahm sawa vallodá pahrraksta, kapebz tad nabbaga Latweeschu tautai ne nowehl tik taisni, gohdigu un weenteefigu mihleschanahs, lihds ar patikhameem sineeklu- un johku-stahstineem underigahm farunnaschanahm, kad tas wiss tai jaw eedsinta dabbá gult. Werbuht te dasch atbildehs: Lai lassa Latweeschu tauta wessela tahdas

grahmatinas, kur wissas schahdas lassischanas irr eekschá, un ne wiss avisés, avisés naw tadehl eezeltas. Taisniba gan, ka avisés tadehl ewestas Latveeschu tautai par pamahzischamu, un ta irr lohti labba un flavejama leeta. Latweetis labbu mahzibu ihstená laiká un peeklahjigá wihsé preekschá zeltu arri ne vulgo. Bet lai ne nemm par taunu, Latveeschu tauta naw wairak, ka zilwei wissas zittas tautas. Ja nu jebkahda zitta tauta, kureu lappini un grahamatu sawá vallodá tik panembama un wallá attaifidama tuhdat pamahzischanas un atkal pamahzischanas ween atrastu, woi pehdigi, ta ka prahtha apnikkusi jeb ku tra palikkusi pamahzischanas peenent, ne fazzitu: „Valdeews firdbibbinigi par pamahzischahnám un derrigeem padohmeem, bet luhsamees pastarpehm arri kahdu pajohkoschanahs un kahdas lassischanas, ko muhsu tauta jaw no wezzieem laikeem irr mihlejuse un kas prett muhsu fw. tizzibu naw.“ Osirdu daschu atkal fakam: Ko tu peelihdsinajees ar sawu tautu pee zittahm tautahm? Zittas tautas jaw femm to sunn un mahk, ko tu warrbuht ne sawá laiká ne sunnasi ne prattisi: Latweeschu tauta irr peelihdsinajuma skohlas-behrnam, kas nulle sahjis mahzitees. Ko dohma, woi ismahks tahds, woi panahks tahds zittus, kas mahzibá un gudribá jaw tahlu nahkuschi: ja winsch us brihwstundahm, us johkeem un us lusteschanahs ween wairak dohmahs, un tad tik mahzisees, kad kam luste buhs, kad tam patiksees mahzitees. Ta gan irr! Bet atkal, kad mehs grubbam tahdu behrnu, kas tik sahjis mahzitees un zitteem wehl tahlu pakkalá irr, wissá maksi un no wissas firds us preekschu dsichtin dsicht, un tadehl tam weená gabbalá usdohtu ko mahzitees, un to nu brihwstundás wairs ne atlaistu un tam nosegtu ar zitteem pa starpehm palustetees: ko dohmaat, woi tahdá wihsé nu jo tschaklaki ismahks un tohs zittus panahks? Man dohmaat ne! man dohmaat obbesjadi ne! Katrai leetai waijaga laiku. Saws laiks irr Deeru lubgt, saws laiks irr gudribá cenemitees, saws laiks irr mahzitees, saws laiks irr lustetees, saws laiks irr ir johkotees u. t. j. pr. (Mahz. Gal. 3 nod.)

Tahdas grahmatas lassifchanai Latweeschu wallodâ wehl lohti mas irr, un ja arri kahda wehl buhtu, tad tomehr nesinnama, ka tahda irr un kur ta pirk t dabbonama. Es dohinaju: tahdas pamahzischanas, kas zik tik garrakas irr, friht labbak grahmatinâs farakstift un turprettim kahdas ihfakas libds ar derrigeem padohmeein, jaukahm mihligahm farunnaschanahm, johkeem, smeklu-stahstineem un zittahm kahdahm stahstischanas, ko Latweeschu tauta mihlo un ar patifikchanu lassa, atkal awises. Un bes tam jaw stahw jaunas sinnas, teesas-fluddinaschanas un tee daschadi notifumi no Kursemmes, un tadeht ihsti awises irr eewestas, to jaw tas wahrdas awises eesihme.

P. Strandman

du akmeni sagrahbt, ko funnus atgainaht; bet par nakti bij labbi fallis un akmeni bija wissi ta peefallufchi, ka tohs ne spehje atplehst. Ekkur ehrmiga semme! falka schis faschuttis, akmenuß peeseen un funnus laisch wattam.

* * *

Kahds leelibâ faderreja ar ohtru desmit gabbalinus spekka apehst; dewinus apehde, — bet tad ussfattijahs ar itt greisahm azzim us definito un fazzijsa lahdedams: „Tu safohdihs! buhtu es finnajis, ka tu wairs ne leeni, es tewi tad paschhu pirmu buhtu norihjis.

P. S.

• Thsi stahstini.

Kahds Wahzseimneeks no tahda widdus atnahzis, kur zeeta jeb stipra seema naw, gahje kahdahm mahjahm garram, kur tam sunni uskrritte wirsu. Schis peelohfahs schigli pee semmes kah-

Zittas fluddinaschanas.
Franck-Geffawas tirgu ar tulli turrehs.

2

Tas 19ta September s. g. eekrisdams Leel-Eseres Franziskus tirgus schinn-gaddâ ne taps turrehts. 3

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Nihgå, tanni 3schâ September 1845.

	Sudraba naudâ. Nb.	Rv.	Sudraba naudâ. Nb.	Rv.
I jauns dahlberis	geldeja	I 33	I pohts kannepu	tappe mafsahts ar
I puhrs rudsu	tappe mafsahts ar	2 10	I — linnu labbakas surtes	— —
I — kweeschu	— —	2 50	I — filataks surtes	— —
I — meeschu	— —	I 25	I — tabaka	— —
I — meeschu = putrainu	— —	2 —	I — dselses	— —
I — ausu	— —	I —	I — sveesta	3 20
I — kweeschu = miltu	— —	3 50	I — muzzza filku, preeschu muzzâ	— —
I — bihdeletu rudsu = miltu	— —	2 50	I — — wihschnu muzzâ	— —
I — rupju rudsu = miltu	— —	2 10	I — farkanas sahls	— —
I — firnu	— —	2 —	I — rupjas leddainas sahls	— —
I — linnu = sehklas	— —	4 —	I — rupjas baltas sahls	— —
I — kannepu = sehllas	— —	I 75	I — finalkas sahls	— —
I — kimmennu	— —	5 —		

Brihw driskeht.

No juhrmallas gubernementu angstaß waldischanas pusses: Waldischanas-raths A. Beitler.
No. 309.